

Agrarisch Collectief Zuid-Hollandse Eilanden

28 juli 2022

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

Inhoud

1. Verbeteren weidevogelbiotoop Maasdijk.....	3
1.1 Beschrijving beheermozaïek.....	3
1.2 Ontwikkeling weidevogelstand	6
1.3 Verbetermogelijkheden.....	7
2. Verminderen biotoop predatoren	9
3. Verminderen kansen predatoren.....	9
4. Beheren van predatoren	9

1. Verbeteren weidevogelbiotoop Maasdijk

1.1 Beschrijving beheermozaïek

Beheermozaïek Maasdijk ligt ten westen van Zwartewaal en is ingesloten door de Groene Kruisweg, de Maasdijk en de bebouwde kom. Het beheermozaïek kent een oppervlakte van 32,95 hectare.

Afb. 1: Beheermozaïek Maasdijk.

In het najaar is grondverbetering toegepast op de twee gearceerde percelen. Er zijn drainagebuizen in de grond gelegd en op het perceel is een strook ingericht met greppel plas dras. Daarna zijn de percelen ingezaaid met een productief kruidenrijk mengsel. In het mengsel zitten kruiden waarop insecten afkomen. De insecten dienen als voedsel voor de weidevogels, en met name voor de jonge kuikens om vliegvlug te worden.

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

Afb. 2 : Aanleg greppel plas-dras

Afb. 3 : Kruidenrijk grasland aan de Maasdijk, 28 mei 2022.

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

Afb. 4a (links) : Greppel plasdras op 28 mei 2022.

Afb. 4b (rechts) : Watersnip bij greppel plas-dras op 30 maart 2022.

De percelen met legselbeheer bouwland ten westen van het perceel kruidenrijk grasland biedt jonge weidevogels de kans om vanuit deze percelen naar het perceel met kruidenrijk grasland te gaan om daar te foerageren.

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

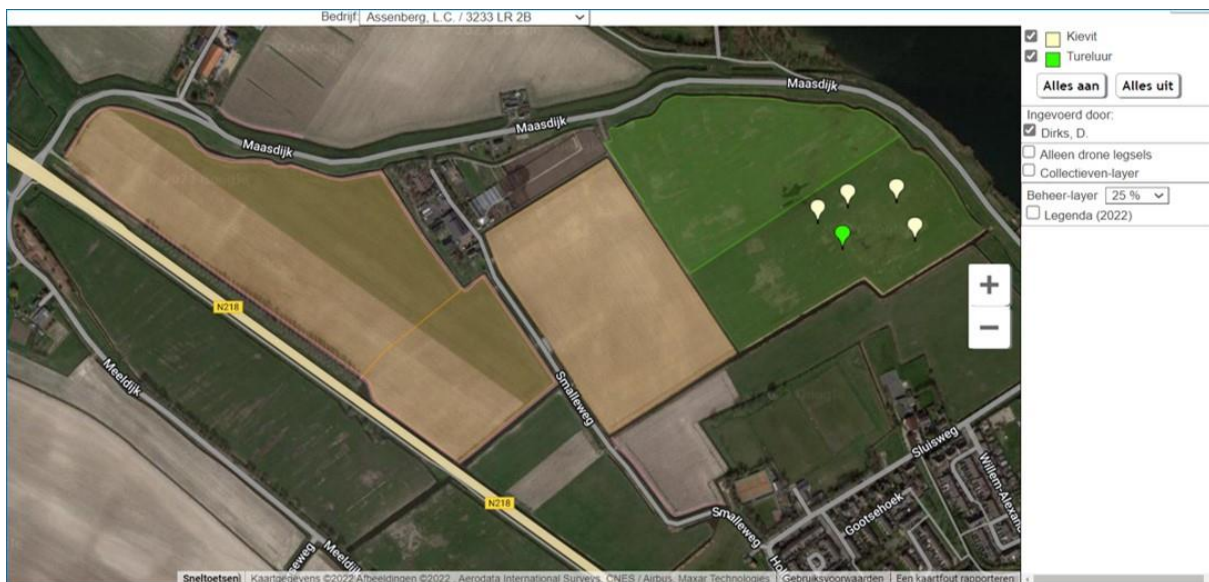
Aan de Maasdijk bevindt zich een talud en een oever met begroeiing van riet.

Afb. 5: Perceel gezien vanaf de Maasdijk (foto van vóór de aanleg van kruidenrijk grasland). Grenzen aan de sloot rondom het perceel een rietkraag welke is gesnoeid.

1.2 Ontwikkeling weidevogelstand

Dit jaar is het nieuw ingerichte perceel met kruidenrijk grasland gemonitord door vrijwilligers en er is gemonitord met een weidevogeldrone. Gelukkig weten de weidevogels het perceel weer te vinden na de werkzaamheden die hebben plaatsgevonden in het najaar van 2021. De aanleg van kruidenrijk grasland en greppel plas-dras hebben een positief effect op de weidevogels. De greppel plas-dras wordt veel bezocht door vogels om er te foerageren.

Afb. 6: Gevonden nesten met de weidevogeldrone.

Wat opvalt is dat de nesten van de kievit en de tureluur dichtbij de greppel plas-dras liggen.

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

Afb. 7: Quick Beheer Monitoring (QBM) aan de Maasdijk.

Kijken we naar de QBM-telling van de vrijwilligers dan zien ook het beeld dat de weidevogels zich vooral bevinden in de omgeving van de greppel plas-dras. Doordat de vrijwilligers ook het gedrag monitoren, ontstaat een goed beeld in hoeverre de nesten uitkomen en er oudervogels met jongen rondlopen.

1.3 Verbetermogelijkheden

plas-dras, graslandvernieuwing (kruidenrijk)

De percelen met uitstel maaidatum beheer zijn in het najaar van 2021 omgevormd naar kruidenrijk en er is een greppel plas-dras aangelegd. Er is gekozen voor een inheems kruidenmengsel rondom de greppel plas-dras. Er zijn soorten ingezaaid welke vochtminnend zijn. Het overige deel is ingezaaid met een productief kruidenrijk mengsel. Dit omdat het om een groot perceel gaat van circa 12 ha. Het gras dat ervan af komt is nodig voor de ruwvoerwinning. Een mestgift is volgens het Natuurbeheerplan (NBP) 2023 van de provincie Zuid-Holland voor kruidenrijk grasland alleen toegestaan in de vorm van ruige mest.

Openheid behouden en variatie maaiveld

Polder Zwartewaal is een open polder. Aan de kant van de dijk is echter enige begroeiing. Vooral rondom de enkele woningen aan de dijk bevindt zich opgaande begroeiing.

Ruigte en rietland

De slootkanten aan de Maasdijk zijn begroeid met riet en dit wordt gemaaid. Hoe vaak de rietzone wordt gemaaid en in hoeverre dit effect heeft op de weidevogels qua predatie is niet duidelijk. De sloten worden jaarlijks geschoond met behulp van een maaikorf. Iedere zeven jaar worden de sloten gebaggerd. Er zijn verder geen afspraken gemaakt met het waterschap over ecologisch slootschonen en baggeren.

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

Rust bewaren

Er wordt door de agrariër rekening gehouden met de werkplanning bij beschermingsactiviteiten. De loonwerker houdt rekening met het maaien en er is altijd overleg met de vrijwilliger om eventuele nesten nog te markeren, zodat er omheen gemaaid kan worden.

Het perceel met kruidenrijk grasland grenst aan de Maasdijk. Over de Maasdijk wordt veel gefietst. Aan de andere kant van de dijk bevindt zich een recreatieterrein welke is omgeven door opgaande begroeiing. Kraaien worden volop gezien op het perceel kruidenrijk grasland en in de omgeving. In hoeverre dit zorgt voor verstoring is niet bekend. Uit de monitoring van de vrijwilligers komt naar voren dat de nesten dit jaar zijn uitgekomen, dus het lijkt erop dat predatie van de nesten dit jaar meevalt.

Afb. 8: Kraai gespot op een van de wildcamera's aan de Maasdijk.

2. Verminderen biotoop predatoren

Een geschikt weidevogelbiotoop is een open gebied met zo min mogelijk (verstorende) elementen waar predatoren van weidevogels gebruik van kunnen maken. Polder Zwartewaal met beheeremozaïek Maasdijk is open van karakter, wat in beginsel gunstig is voor de weidevogels.

Het beheeremozaïek wordt begrensd door de Groene Kruisweg (N218) aan de zuidkant, aan de oostkant door het dorp Zwartewaal en aan de noordkant door de Maasdijk met daarachter het voedingskanaal dat parallel loopt aan het Hartelkanaal.

Er zijn grofweg twee potentieel verstorende groene elementen in de nabijheid van het beheeremozaïek, namelijk de opgaande begroeiing van het recreatieterrein aan de Maasdijk en de rietkraag rondom de percelen. Het kort houden van de rietvegetatie, in ieder geval voor de start van het broedseizoen, is een uitvoerbare maatregel. Het verwijderen van de opgaande begroeiing van het recreatieterrein aan de andere kant van de dijk is hoogstwaarschijnlijk onhaalbaar. Een meer realistische optie is om nesten van kraaien te verwijderen.

3. Verminderen kansen predatoren

Het verminderen van de kansen van predatoren kan een belangrijke bijdrage leveren aan succesvol weidevogelbeheer. Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven zijn er twee potentieel verstorende elementen aanwezig waarin predatoren zich kunnen ophouden.

Kraaien maken gebruik van de opgaande begroeiing aan de Maasdijk. Het verdient aanbeveling om begin maart de opgaande begroeiing te controleren op kraaiennesten. Wanneer er kraaiennesten worden geconstateerd kunnen deze in samenspraak met de eigenaar van het perceel worden verwijderd. Dit geeft namelijk de kraaien een achterstand in de start van het broeden, zodat de jongen van de kraai niet synchroon lopen met die van de weidevogels.

Een belangrijk aandachtspunt is om percelen alleen te betreden voor het plaatsen van nestbeschermers wanneer er werkzaamheden op het land plaatsvinden of bij beweiding. Dit wordt al toegepast in deze polder. Op de percelen met legselbeheer wordt namelijk markering toegepast bij werkzaamheden en percelen met uitstel maaidatum beheer worden gemonitord vanaf de Maasdijk.

4. Beheren van predatoren

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van predatoren zijn een aantal wildcamera's geplaatst op de hoekpunten van het perceel met kruidenrijk grasland. Op deze manier wordt beeldmateriaal verzameld van welke predatoren er rondlopen en -vliegen binnen het weidevogelmozaïek.

Wat opvalt is dat er veel kraaien, kauwtjes en ganzen gebruik maken van het perceel kruidenrijk grasland. Met name rondom de plas-dras gaan ganzen overdag foerageren en brengen er hun jongen groot.

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

Afb. 9: Volop ganzen aanwezig binnen het beheermosaïek aan de Maasdijk.

Afb. 10: Kraaien worden vaak waargenomen binnen het beheermosaïek aan de Maasdijk.

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

Minder fraai voor de weidevogels is de waarneming van de vos half april van dit jaar. Kieviten zijn dan al volop aan het broeden op het perceel. De vos is slechts 1 keer waargenomen op alle aanwezige camera's (5 stuks), dus misschien is het een toevalstreffer. Voor volgend seizoen is het raadzaam om weer camera's te plaatsen, zodat we het verloop van de vos in het gebied kunnen volgen.

Afb. 11: Vos gesignaleerd op een van de wildcamera's op 18 april 2022..

Wat enigszins ook zorgen baart is de waarneming van een kat.

Afb. 12: Kat gesignaleerd op 12 april 2022 op dezelfde wildcamera waarop de vos is vastgelegd.

Predatiepreventie en -beheerplan Polder Zwartewaal

Ook tijdens een van de monitoringsronden met de weidevogeldrone zagen we bij daglicht een huiskat rondlopen bij de inrit van het perceel aan de Maasdijk. Er wordt vaak over de vos gesproken als mogelijke boosdoener voor predatie, maar het is zeker ook belangrijk om ervoor te zorgen dat huis/boerderij katten gedurende het broedseizoen niet de kans krijgen om weidevogelpercelen te betreden.

Afb. 13: Ook rondspringende hazen worden veel op de wildcamera's vastgelegd.

Kuikens in het land, poes in de mand.

Dit jaar is er voor het eerst een actie opgezet met als slogan 'kuikens in het land, poes in de mand'. Het verdient aanbeveling om bewoners aan de Maasdijk te informeren over het weidevogelbeheer en de relatie met huiskatten gedurende het broedseizoen.

Verwijderen kraaiennesten

De opgaande begroeiing aan de andere kant van de Maasdijk is in eigendom van een recreatiebedrijf. Allereerst kan op afstand een visuele controle plaatsvinden of er kraaiennesten aanwezig zijn. Zo ja, dan kan vervolgens in samenspraak met de Wildbeheereenheid (WBE) worden bepaald of het verstandig is om de nesten te verwijderen. Zo ja, dan kan vervolgens contact worden gelegd met de eigenaar om toestemming te vragen om de aanwezige kraaiennesten te verwijderen.